

PSYCHOSOMATIKA

KLINICKÁ PSYCHOLOGIE

Mgr. Bc. Alena Pučelíková
PS 2018

ZDRAVÍ

„Stav, kdy je člověku naprosto dobře, a to jak fyzicky, tak psychicky i sociálně. Není to jen nepřítomnost nemoci nebo neduživosti.“ (WHO, 1946)

Objektivní vs. subjektivní pohled

ZÁKLADNÍ POJMY Z PSYCHOPATOLOGIE

Eustres

Distres

Agravace

Simulace

Disimulace

Coping

Specifické obranné mechanismy

PSYCHOSOMATIKA

Psýché + soma

Vliv negativního emocionálního prožívání na zdraví těla a mysli

Praktický lékař – 30%?

Komorbidity – deprese, generalizovaná úzkostná porucha, panická porucha, PO

Multifaktoriální příčiny

Podmínky (1 ze 4)

- Přímý vztah etiologie k předchozí psychologické události nebo osobnostní charakteristice
- Vliv psychologických faktorů na průběh nemoci
- Přímý vztah primárního příznaku k jedinému psychologickému faktoru
- Neadekvátnost příznaků a manifestace v somatickém onemocnění

PSYCHOSOMATICKÁ ONEMOCNĚNÍ

4 hlavní skupiny

- Poruchy celkového tělesného schématu
- Funkční poruchy
- Psychosomatické poruchy v užším smyslu
- Somatopsychické choroby

PSYCHOSOMATICKÁ ONEMOCNĚNÍ

MKN-10: F45 Somatoformní poruchy

- .0 Somatizační porucha
- .1 Nediferencovaná somatoformní porucha
- .2 Hypochondrická porucha
- .3 Somatoformní vegetativní dysfunkce
- .4 Perzistující somatoformní bolestivá porucha

OBLAST ZÁJMU

Psychologů 😊

Psychosomatická (behaviorální) medicína

- Biologické, behaviorální, psychologické a sociální vědy
- Koncept nemoci + problematika pacienta (vs. EBM)

MUDr. R. Honzák: „Každé onemocnění je psychosomatické“

- psychický odraz a sociální důsledky

PŘÍČINY

Stres

- Nespecifická reakce organismu na zátěžové vlivy (mentální, fyzikální, traumatické)
- Míra stresogenní situace vs. síla tuto situaci zvládnout
- Eustres X distres
- Akutní X chronický
- Fyziologické projevy
- + kognitivní, emocionální, behaviorální ukazatele

PŘÍČINY

Fáze stresové reakce

- Poplachová reakce
- Adaptační fáze
- Fáze vyčerpání

VĚDECKÝ POHLED

Psychoanalytické (specifické) teorie

- Alexander - 7 klasických psychosomatických nemocí

Neanalytické (nespecifické) teorie

- Pavlov - Kortikoviscerální teorie
- Holmes a Rahe - Teorie životních událostí
- Friedmann a Rosenman – Osobnost typu A, B a C
- Reich – Charakterové/svalové pancíře

- Engel – Biopsychosociální model nemoci

- Lowen – Charakterové struktury/typy
- Keleman – Anatomie emocí
- ...

BODY-PSYCHOTERAPIE

W. Reich, G. Boysen – Biodynamika

A. Lowen, J. Pierrakos – Bioenergetika

D. Boadella – Biosyntéza

Gestalt psychoterapie

Alexanderovy techniky, Feldenkreisova metoda

...

MOŽNOSTI PREVENCE A TERAPIE

Duševní hygiena

ZDROJE

Bartko, D. (1976). *Moderní psychohygienu*. Praha: Orbis.

Baštecký, J., Šavlík, J. & Šimek, J. (1993). *Psychosomatická medicína*. Praha: Grada, Avicenum.

Češková, E., Svoboda, M., & Kučerová, H. (2006). *Psychopatologie a psychiatrie: pro psychology a speciální pedagogy*. Praha: Portál.

De Waal, M., Arnold, I., Eekhof, J., & Van Hemert, A. (2004). Somatoform disorders in general practice: Prevalence, functional impairment and comorbidity with anxiety and depressive disorders. *British Journal of Psychiatry*, 184(6), 470-476. doi:10.1192/bjp.184.6.470

Honzák, R. (2011). Vnitřní lékařství. *Jak se dívat na psychosomatickou medicínu*, 57(11). 903-907.

Kebza, V. (2007). *Hodnocení psychosociálních faktorů*. In: SZÚ [online]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/documents/czrp/psycho/skala_socialni_adaptace.pdf

Kepner, J. I. (1993). *Body process: Working with the Body in Psychotherapy*. New York: Gardner Press.

Křivohlavý, J. (1994). *Jak zvládat stres*. Praha: Grada-Avicenum.

Křivohlavý, J. (2009). *Psychologie zdraví* (3. vyd.). Praha: Portál.

Míček, L. (1986). *Duševní hygiena*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.

Morschitzky, H. & Sator, S. (2007). *Když duše mluví řečí těla*. Praha: Portál.

Skorunka, D. (2006). Projevy somatizace a kvalita života u dětí a dospívajících: perspektiva rodinného terapeuta. In Mareš J.: *Kvalita života u dětí a dospívajících I*, 1, 43-56.

Smith, E. W. L. (2007). *Tělo v psychotherapii*. Praha: Portál.

Smolík, P. (2002). *Duševní a behaviorální poruchy* (2. revid. vyd.). Praha: Maxdorf.

Šimon, J. (2004). Psychosomatická a psychosociální problematika kardiovaskulárních chorob. *Psychiatria pre prax*, 24-27.

Trojan, S. (2003). *Lékařská fyziologie* (4. přeprac. a dopl. vyd.). Praha: Grada.

Vašina, L. (2002). *Klinická psychologie a somatická psychotherapie*. Brno: Neptun.

Vašina, L. (2011). *Vademecum Psychologie Clinicae*. Brno: BonnyPress.